

Писаревський Є. Ю.

здобувач вищої освіти 3 курсу
Навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції Дніпровського
державного університету
внутрішніх справ

Кіяниця В. М.

старший викладач кафедри
кримінального процесу та стратегічних
розслідувань Дніпровського
державного університету
внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ – ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ

Запобіжний захід у вигляді тримання під вартою є одним з ключових інструментів у кримінальному процесі, який використовується для забезпечення безпеки суспільства та ефективного проведення кримінального розслідування. Проте, застосування цього заходу потребує ретельного збалансування між необхідністю запобігти втіканню підозрюваного та забезпеченням його прав на справедливий судовий процес та гарантії від недопущення будь-якого неправомірного обмеження свободи особи.

Тримання під вартою – це запобіжний захід, який полягає в утриманні підозрюваного або обвинуваченого під вартою в спеціальних установах (таких як слідчі ізолятори або тюремні установи) під час вирішення питання про його подальшу долю в кримінальному провадженні. Такий захід може застосовуватися, коли інші запобіжні заходи вважаються недостатніми для забезпечення відповідного рівня безпеки суспільства, забезпечення правильного перебігу кримінального провадження або запобігання ухиленню від відповідальності.

Тримання під вартою зазвичай має бути обґрунтоване судом та періодично переглядатися для оцінки його необхідності та обґрунтованості. Суд виносить постанову про застосування цього запобіжного заходу на підставі обґрунтованих висновків про можливість втілення в життя особливо небезпечних злочинів або уникнення відповідальності [1, с. 340-343].

Так, за загальним правилом в Україні тримання під вартою під час досудового розслідування застосовується слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором, або за клопотанням прокурора. Під час судового провадження рішення про тримання під вартою приймає суд за клопотанням прокурора [2, с. 200-204]. Це означає, що прокурор може подати

клопотання до суду щодо застосування тримання під вартою, але рішення про це приймає суд. Суд вирішує питання про застосування цього запобіжного заходу на підставі доказів та аргументів, представлених сторонами справи.

Під час тримання під вартою особа зберігає свої конституційні права людини, включаючи право на захист, медичну допомогу та гідні умови утримання. Важливо, щоб тримання під вартою не перевищувало межі необхідного та не ставило особу в недостойні умови. Для цього законодавством передбачено обов'язковий судовий контроль за законністю і обґрунтованістю тримання під вартою. Також важливо забезпечити особі доступ до правової допомоги та можливість оскарження рішення про тримання під вартою. Головною метою тримання під вартою є не лише забезпечення безпеки суспільства, а й захист прав та інтересів особи, що перебуває під цим запобіжним заходом [3, с. 120-122].

Суддя, який призначає взяття під варту, повинен мати достатній обґрунтований матеріал щодо необхідності застосування цього заходу. Це може включати відомості про важливість справи, наявність ризиків уникнення відповідальності або тиску на свідків. Це означає, що суддя повинен мати достатньо інформації про справу і обставини, що стосуються підозрюваної або обвинуваченої особи, щоб визначити, чому саме взяття під варту є обґрунтованим і необхідним [4, с. 254-259].

Особи, які тримаються під вартою, мають право на гідні умови утримання та медичну допомогу. Це означає, що вони повинні мати доступ до необхідних умов для проживання, включаючи достатнє харчування, зручне місце для сну та особисту гігієну. Також важливо забезпечити особам, які тримаються під вартою, доступ до медичної допомоги у разі потреби.

Гарантування гідних умов утримання та медичної допомоги є важливим аспектом захисту прав людини та підтримки гідності осіб, які перебувають у відділенні поліції або ізоляторі для тримання під вартою. Це сприяє забезпеченню гуманного та справедливого підходу до утримання під вартою та дотриманню основних принципів прав людини.

Застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою є необхідним елементом правової системи, спрямованим на забезпечення ефективного проведення кримінального розслідування та збереження безпеки суспільства. Проте, цей захід має бути застосований з урахуванням принципів справедливості та законності, забезпечуючи повагу до прав та гарантій кожної затриманої особи. Тільки таким чином можна досягти балансу між захистом громадянських прав та ефективним виконанням завдань правоохоронних органів.

1. Піддубна А. В., Нішта А. О. Вплив змін у законодавстві в умовах воєнного стану на порядок досудового розслідування. Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів в умовах воєнного стану : тези доповіді Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 22 черв. 2022 р.).

Харків : ХНУВС, 2022. С. 340–343.

2. Практикум зі складання процесуальних документів : навч. посібник / Кол. авт. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 308 с.

3. Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 2. 620 с.

4. Клочков В. Проблеми законодавчого забезпечення діяльності системи прокуратури та досудового слідства. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 2. С. 254–259

Романова А. В.

здобувачка вищої освіти 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Телійчук В. Г.,

професор кафедри
оперативно-розшукової діяльності
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ : ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

У зв'язку з агресією Російської Федерації в Україні, що почалася з лютого 2022 року, було введено воєнний стан, що спровокувало надзвичайну ситуацію, також вимагає особливих заходів для забезпечення безпеки та обороноздатності країни. Один з найважливіших аспектів цієї ситуації – часткове тимчасове обмеження конституційних прав громадян, спрямованих на захист національних інтересів та забезпечення безпеки.

Оперативно-розшукова діяльність набуває особливого значення для забезпечення безпеки та захисту національних інтересів в умовах воєнного стану. Для вдосконалення цієї діяльності можуть бути використані наступні шляхи: вдосконалення технічних засобів спостереження та зв'язку, що дозволить оперативні підрозділи швидше реагувати на загрози та забезпечити ефективну взаємодію між різними підрозділами; підвищення кваліфікації персоналу за допомогою навчання та тренувань, що дозволить оперативні підрозділи краще виконувати свої обов'язки та забезпечити ефективну співпрацю з іншими відомствами та міжнародними партнерами;